

a zamyslet se nad tím, co můžeme zlepšit. Psaní deníku bylo pro všechny povinné. Obvykle jsme se mu věnovali po obědě, kdy si každý našel stinný kout a psal. Jedinou vadou na kráse našeho pobytu byl Jirkův natržený **stehenní** sval zaviněný špatným rozcvičením a **ztracené** boty. Jeden slunný prázdninový týden skončil, ale ještě nás čeká výměnný pobyt ve Švédsku.

str. 42

cv. 1: a) svolal schůzi, lidé se scházeli na shromáždění, zmodernizované budovy, vztyčil vlajku, orlí vzlétli k nebi a pak se snesli do údolí, zrezivělé šrouby, sfoukla plamínek, shrabal spadané listí, spálil všechno uhlí, sbíral jen hříby, slepovala cukroví, zpřístupněné jeskyně, vzdávil se, je malého vzrůstu, smotal obvazy, svázal na mašli, vzpoura proti panovníkovi, zčervenaly jí tváře; **b)** smazal tabuli, zkonstruoval oba vynálezy, je vysokého vzrůstu, zjednodušil pravopis, sklonila se k zemi, skácené stromy, jablka zčervivěla a shnila, smíšené zboží, milé shledání, dětský vzdor, vznětlivý člověk, zkouška sboru skončila, zhlédl výstavu, zklamal nás, spatřil je, zkoumal plazy, zpracoval referát, způsobil povyk, strávil tu víkend, ztracené zápisy, vstupné

cv. 2: Minulý víkend jsme strávili u dědečka v **Soběslavi**. Když se na obloze objevily mraky a spustil se liják, byli jsme **zklamani**. Náhlá změna počasí bránila uskutečnit výlet na nedalekou zříceninu. Když ale dědeček prohlásil, že pro nás má zprávu, která nás rozveselí, všichni jsme zbystřili. Dědeček svolal všechny děti a shromáždil je kolem stolu, aby si **prohlédly** jeho sbírku známek. Mezi dědečkovými známkami jsme mohli **spatřit** i **cenné** kousky. Všechny byly pečlivě uspořádané, na některých jsme mohli **vidět** i razítko. Svůj poklad má dědeček schovaný v obývacím pokoji. Zamyká ho, abychom si ho my děti nebraly **samy**. To by se mohlo něco **ztratit** nebo zničit. Kdyby se **dědečkovi** podařilo získat nějaký zajímavý kousek, určitě by byl nadšen.

cv. 3: zběhlý v matematice, zhlédl se ve fotografování, sjednat mír, směnil peníze, za války zběhl z fronty, sbil ptačí budku, zmazaný od bláta, stěžoval si na mé chování, zúžená vozovka, ztěžka dýchal, stvrdil smlouvu podpisem, svolila se svatbou, báječná zpráva, zhlédl premiéru filmu, sužují mě obavy o tvé zdraví, zbyl tu ještě jeden zákusek, zbil kluka, který se jí posmíval, stěží vše zvládala, shlédla z rozhledny do údolí, zvedla se a raději odešla; **Tajenka:** *Být miliardář a utrácet.*

str. 43

cv. 1: a) Polyfémus byl rázem v limbu. Ted' přišla konečně naše **chvilka** (1., j., ž., růže)! Nastavili jsme špičku našeho kůlu nad plameny plápolajícího **ohně** (2., j., m. než., stroj) a počkali, až se rozpálí. Potom jsme ho spojenými silami zvedli do výšky a zprudka ho vrazili chrápajícím obroví do oka. Zasyčelo to, jako když **kovář** (1., j., m. živ., muž) ponoří rozžhavené železo do vody. Kyklop zavyl, až se celá **jeskyně** (1., j., ž., růže) otřásla jako při zemětřesení. Obr začal pobíhat po jeskyni, divoce kolem sebe mlátil rukama a řval tak pronikavě, že se před slují začali sbíhat Kyklopy z celého okolí; **b)** obr: velká pohádková bytost; železo: nejpoužívanější kov; **c)** spát; **d)** železo, voda

cv. 1: **Celer bulvový** je jedním z **nejznámějších** druhů **kořenové zeleniny** pěstované na území **České republiky**. Využití má hlavně v kuchyni. Lidé si ho **oblíbili**, protože jeho bulvy obsahují **bílkoviny** a **minerální látky**. Zvláště listy jsou známým vysokým obsahem vitamínů. Kromě léčivých účinků celer **významně** působí na **látkovou výměnu** a povzbuzuje chuť k jídlu. Jedná se o **teplomilnou rostlinu s vegetační dobou** 180 až 240 dní.

cv. 2: nákladák, písemka, spacák, tryskáč, záchranka, jehličnany

str. 44

cv. 3: mateřské školy (SOU), naší školy (VSS), jídelní lístek (SOU), napadené listky (VSS), zlomený trojúhelník (VSS), pravouhlý trojúhelník (SOU), speciální koření (VSS), nové koření (SOU), třídní knihy (SOU), pohádkové knihy (VSS), cukrovou vatu (SOU), novou vatu (VSS), okrasné keře (SOU), staré keře (VSS), vraní oko (SOU), poraněné oko (VSS), sennou rýmou (SOU), měl silnou rýmu (VSS).

cv. 5: danajský dar, Achillova pata, růžové brýle, bílá vrána, černý pasažér, španělská vesnice, husí kůže, slepý náboj

cv. 6: dráždit hada bosou nohou (CH), sednout někomu na lep (Y), strkat hlavu do písku (T), házet flintu do žita (A), hltat každé slovo (T), vytrhnout trn z paty (L), prásknout do bot (E), malovat čerta na zeď (L), má obě ruce levé (K), sedět si na uších (Y); **tajenka:** *chytat lelky = zahálet*

cv. 7: Co oči nevidí, to srdce nebolí. Hloupý, kdo dává, hloupější, kdo nebere. Jak si kdo ustele, tak si lehne. Kam nechodí slunce, tam chodí lékař. Kdo dřív přijde, ten dřív mele. Když se dva perou, třetí se směje. Komu není rady, tomu není pomoci. Na hrubý pytel hrubá záplata. Není všechno zlato, co se třpytí. Nehas, co tě nepálí. Co je septem, to je čertem.

cv. 8: bledý jako stěna, slabý jako moucha, krade jako straka, hluchý jako poleno, líný jako veš, spí jako dudek, ostrý jako břitva, pilný jako včela, třese se jako osika

str. 45

cv. 1: haf (J), měď (J), krápník (J), Adam (J), ucho (M), lístky (M), klíč (M), hřeben (M), kružnice (J), údolí (J), lopatka (M), literatura (J), pokoj (M), pánev (M)

cv. 2: *metonymie* – rentgen, sladkosti, třída, fiat, volt, manšestru, fotbal, rodina, mattonkou, uherákem, desítku, Mozarta, newton, bermudy; *metafora* – lístky, hlava, oka, kládívko, třmínek, kovadlinku, špičku, trubičku, hnízdo, kohouta, klobouk

cv. 1: a) Jedenkrát (jednou) přišli k panu prokurátorovi dva sedláci (zemědělci), jeden měl hřebce (koně) a druhý kobyly. Oba koně měli ale ustájené dohromady (společně). Když kobyla (klisna) dostala (porodila) hříbě, nastala otázka, komu náleží (patří). Sedlák, co měl hřebce, tvrdil (říkal), že vším právem jemu hříbě patří, sedlák, jemuž kobyla patřila, dokazoval (tvrdil), že má k hříběti větší právo. Tak se hádali (přeli), až se dostali (přišli) k panu prokurátorovi. Sedlák, jehož byl hřebec, měl ale velké (obrovské) bohatství (jmění).

b) komu – vztažné, co – vztažné, všim – neurčité, jemu – osobní, jemuž – vztažné, se – osobní, jehož – vztažné; **c)** dohromady; **d)** prokurátorovi – podstatné jméno, prokurátorovi přátelé – přídavné jméno

str. 46

cv. 1: a) Nazítří kočka putovala vlhkými (suchými), hlubokými lesy a ukryla (objevila) se blízko (daleko) jeskyně až do rána (večera), kdy muž (žena), pes a kůň odešli (vrátili se) na lov. Žena byla toho rána velmi (málo) zaměstnána a dítě (dospělý) křičelo (mlčelo) a vyrušovalo ji. Vynesla je proto z (do) jeskyně a dala (vzala) mu oblázky, aby si s nimi hrálo. Ale dítě nepřestávalo křičet. Tu kočka vyšla ze svého úkrytu, natáhla hebkou (hrubou) tlapku a jemně se dotkla líčka dítěte, lechtala (škrábala) je ocáskem pod bradičkou. Dítě se rozesmálo (rozplakalo), žena je uslyšela a usmívala (mračila) se; **c)** A. NE, B. ANO, C. ANO

cv. 2: nový – novější, dobrý – lepší, ostrý – ostřejší, nízký – nižší, tvrdý – tvrdší, slabý – slabší, mělký – mělčí, sladký – sladší; Který pták nosí ve svém názvu raka? Je to straka.

cv. 1: bota, koleje, los, stopky, raketa, jeřáb, tyčí, sál, stát, lež, hlas

cv. 2: zvyk – obyčej (S), spát – bdít (A), pobít – pobyt (H), vyla – vila (H), ostrá – tupá (A), vinna – nevinna (A), příjem – výdej (A), hned – okamžitě (S), vybuchnout – explodovat (S)

str. 47

cv. 1: a) 1. nebo 4. pád, č. jednotné, mužský neživotný, stroj; **b)** poslední měsíc v roce

cv. 2: a) – litovat; **b)** – snažit se o nemožné; **c)** – mít starosti; **d)** – být zasněžený; **e)** – odpočinout si

cv. 3: *jednoznačná:* vodík, měď, Ostrava, mňau; *mnohoznačná* moře, list, kořen, hřeben, klíč, kalich

cv. 4: a) nadřazené – podřazené slovo, **b)** synonyma **c)** antonyma **d)** podřazené – nadřazené slovo, **e)** souřadná slova

cv. 5: liška, led, med, osel, slimák/šnek

cv. 6: Byl ostříhaný na **ježka**. (META); Proud měříme v **ampérech**. (METO); **Celá třída** odjela do Brna. (METO); Na hlavě měl **zuby**. (META); Měla povlečení z **damašku**. (METO); Přecházel horský **hřeben**. (META); **cv. 8:** **b)**

str. 48

cv. 1: a) Když se Karel IV. rozhodl pro výstavbu Nového Města, osobně dohlížel na rozkreslení a vyměření ulic. Pak na nějakou dobu opustil Prahu. Po návratu došel na staveniště zkontrolovat, jak postoupily stavební práce a jak stavbařů pokročili. Všiml si ulice, která na plánech nebyla zakreslena. A hned se rozzlobeně ptal: „Kde se tu vzala ta ulice?“ Stavitelé se polekali. Báli se, že je král za jejich omyl potrestá. Strachy ze sebe nevypravili ani slovo. Když to král viděl, rozesmál se a řekl: „Ať tu ta ulice zůstane. Ale na věčné časy ať se jí říká Nekázalka, aby si všichni připomněli, že jsem ji postavil nekázal.“; **b)** výstavbu, staveniště, stavební, stavbaři, stavitelé, postavit **c)** výstavbu (vý-stav-b-u); rozzlobeně (roz-zlob-en-ě); rozkreslení (roz-kres-len-í); polekali (po-lek-al-i); vyměření (vy-měř-en-í);